

Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi
International Journal of Teaching Turkish as a Foreign Language

Geliş/Received: 26.09.2021 Kabul/Accepted: 01.12.2021

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Nicel Araştırma Yöntemleri Kullanılarak Yapılan Lisansüstü Tezlerdeki Eğilimler

Talat Tarık DEMİR^a Müzeyyen PELER^b Ayşegül GÜLER YILDIZ^c

^a Arş. Gör., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, TÜRKİYE, talatdemir28@gmail.com

^b ORCID : 0000-0003-2037-4088

^c TÜRKİYE, muzeyyenpeler@gmail.com

^d ORCID : 0000-0002-9108-4216

^e Öğr. Gör., Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, TÜRKİYE, aysegulguler27@gmail.com

^f ORCID : 0000-0002-7149-463X

Öz. Bu çalışmada 2011-2020 yılları arasında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel yöntemlerle hazırlanmış olan lisansüstü tezlerdeki eğilimleri belirlemek ve bu anlamda alana katkı sağlamak amaçlanmıştır. Belirtilen amaç doğrultusunda 2011- 2020 yılları arasındaki verilere ulaşma noktasında Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nin “gelişmiş arama” ve “detaylı arama” kısımlarında “Türkçe öğretimi, yabancılara Türkçe öğretimi, Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, ikinci dil olarak Türkçe öğretimi” anahtar sözcükleriyle tarama yapılmış ve Türkçe Eğitimi, Yabancılara Türkçe Öğretimi, Türkçe Öğretmenliği ana bilim dallarında erişime açık olan 578 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Bu tezlerden nicel araştırma yöntemiyle hazırlanan tezler, tarama yöntemiyle incelenmiştir. İncelenen tezler, araştırma için hazırlanan ve tez adı, yayın yılı, tez konusu, araştırma deseni, örneklem seçim yöntemi, örneklem grubu büyüklüğü, veri toplama araçları, veri analiz yöntemi, hedef kitle başlıklarıyla tasnif edilmiş olan tez sınıflama formuna kodlanmış ve daha sonra içerik analizine tâbi tutularak elde edilen bulgulara ulaşılmıştır. Çalışmada nicel yöntemlerle hazırlanan lisansüstü tezlerin en fazla “yüksek lisans” düzeyinde olduğu, tezlerin en çok “2019”, en az “2011” yıllarında yapıldığı, en fazla “dil öğreniminde duyuşsal özellikler” konusunun ele alındığı, veri toplama aracı olarak en fazla “ölçek” tercih edildiği ve çalışmalarda en fazla “tarama” ve “deneysel” desenlerin kullanıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, nicel araştırma yöntemleri, lisansüstü tezler.

Trends in Graduate Theses Made Using Quantitative Research Methods in Teaching Turkish as a Foreign Language

Talat Tarık DEMİR^a Müzeyyen PELER^b Ayşegül GÜLER YILDIZ^c

^a Res. Assist., Necmettin Erbakan University, Konya, TURKEY, talatdemir28@gmail.com

 ID : 0000-0003-2037-4088

^b TURKEY, muzeyyenpeler@gmail.com

 ID : 0000-0002-9108-4216

^c Lect., Gaziantep University, Gaziantep, TURKEY, aysegulguler27@gmail.com

 ID : 0000-0002-7149-463X

Abstract. In this research, it is aimed to determine the trends in the postgraduate theses prepared with quantitative methods in the field of teaching Turkish as a foreign language between the years 2011-2020 and to contribute to the field in this sense. In line with the stated purpose, "teaching Turkish, teaching Turkish to foreigners, teaching Turkish as a foreign language, teaching Turkish as a second language" in the "advanced search" and "detailed search" sections of the National Thesis Center of the Council of Higher Education at the point of reaching the data between 2011 and 2020 were searched with words and 578 postgraduate theses, which were open to access in the departments of Turkish Education, Teaching Turkish to Foreigners, and Turkish Language Teaching, were reached. The theses, which were prepared with the quantitative research method, were examined by the scanning method. The theses examined were coded into the thesis classification form prepared for the research and classified by the titles of the thesis name, publication year, thesis topic, research design, sample selection method, sample/study group size, data collection tools, data analysis method, target audience, and then The findings obtained by subjecting the content analysis were reached. In the study, the postgraduate theses prepared with quantitative methods were mostly at the "master's level", the theses were mostly made in "2019", at least in "2011", the subject of "affective characteristics in language learning" was discussed at most, and "scale" was used as the data collection tool. " was preferred and it was seen that the most "screening" and "experimental" designs were used in the studies.

Keywords: Teaching Turkish to foreigners, teaching Turkish as a foreign language, quantitative research methods, graduate these.

1. GİRİŞ

Ana dili dışında yabancı bir dil daha bilmenin öneminin arttığı günümüzde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ve öğrenimi konusundaki görüşler de her geçen gün çoğalmakta ve evrilmektedir. Sosyal, siyasal, ekonomik, teknolojik değişimlerin yanı sıra turizmin günden güne önem kazanması ve bir ihtiyaç hâline gelmesi dünya üzerindeki yer değişimlerini artırmış, insanlar farklı bir sosyal ortama dâhil olma arzusunun yanı sıra farklı bir coğrafyada yeni bir kültürle tanışma gereksiniminden ötürü de ikinci bir dil edinme gerekliliğini hissetmiştir. Yabancı dil öğretiminin ne zaman ve nerede başladığına dair kesin bir bilginin olmamasıyla birlikte eski çağlarda yazının henüz bulunmadığı dönemlerde yabancı dil öğretiminin o dilin konuşulduğu topraklarda yaşayarak ya da o dili konuşan öğreticiler aracılığıyla öğretildiği düşünülmektedir (Demircan, 1990). Türkçenin ilk yazılı kaynağı

olan Orhun Yazıtları, yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili kesin veriler sunmasa da dil öğrenimi ve öğretimi konusunda bazı ipuçları vermektedir. Orhun Yazıtları ile birlikte Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde mihenk taşı sayılan Dîvânu Lugâti't- Türk de Türkçenin yabancılara öğretimiyle ilgili sürecin çok eski zamanlara dayandığının kanıtıdır (Biçer, 2017). Türklerin ticari, siyasi ve dinî olarak tarih boyunca farklı kültürlerle etkileşim içinde olması ve bu etkileşim ile Arapça, Farsça gibi farklı dillerden etkilenmesi, Batılılaşma çalışmaları ile Almanca, Fransızca, İtalyanca gibi Batı dillerine yönelmesi ve Cumhuriyetin ilanından sonra İngilizce öğrenimine önem vermesi Türkiye’de yabancı dil öğretiminin tarihsel sürecini gösterir (Demircan, 1988). Yabancı dil öğreniminin önemi her dönem etkisini gösterse de yabancı dil olarak Türkçe öğretimine kurumsal anlamda ilk kez 1984 yılında Ankara Üniversitesi bünyesinde kurulan TÖMER ile adım atılmıştır. Sonraki yıllarda birçok alanda etki alanına sahip üniversiteler ve üniversite bünyesine yer alan Türkçe Öğrenim/ Öğretim, Araştırma ve Uygulama Merkezleri (TÖMER) ve yüksek lisans, doktora gibi lisansüstü programlar aracılığıyla yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili çalışmaların hızlandığı görülmektedir (Şen, 2019). Türkiye’de yabancı dil öğretimi Türkiye’nin tarihsel süreç içerisindeki değişen ve gelişen konumu, turizm alanındaki reformları ve eğitim konusundaki vizyonu Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesinde etkili olmuş bununla birlikte Türkçenin öğretimi ve öğrenimi noktasındaki çalışmaları da hızlandırmıştır. Bu bağlamda hem öğreticiler hem de öğrencilerle ilgili birçok araştırma ortaya konmuş daha nitelikli nasıl Türkçe öğretilbilir sorusu odağında birçok ürün ortaya konmuştur. Bu sorunun yanıtını bulma ve her zaman daha iyiye ulaşma çabasıyla üniversitelerde konuyla ilgili araştırmalar yapılması bakımından lisansüstü programlar açılmış ve araştırmalar bu minvalde hız kazanmıştır. Bireysel ve kolektif olarak farklı şekillerde yapılan yayımların yanı sıra araştırma konusu olarak hazırlanan tezler konuya ışık tutması bakımından bilimsel nitelikte alana katkı sağlamıştır. Yüksek lisans programlarından sonra doktora programlarının da açılmasıyla birlikte alanyazın içerisindeki çalışmaların sayısı artmıştır. Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine ortaya konulan ürünler lisansüstü programların sayısının artmasıyla birlikte artış göstermiş ve bu bağlamda yapılan çalışmaların ne yönde olduğunu tespit etmeye yönelik çalışmalar yapılmıştır. Yapılan tezlerle ilgili eğilimleri belirlemek maksadıyla birçok çalışma yapılması aynı zamanda alandaki yığılmaları göstermesi ve yapılacak olan çalışmalara yardımcı olması bakımından değerlidir. Alanyazın incelendiğinde yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili farklı yıl aralıklarını esas alarak lisansüstü araştırmaları inceleyen farklı yıllarda yapılmış birçok çalışma olduğu görülmektedir. Lisansüstü tezleri inceleyen Büyükkiz (2014) 1981-2012 yıllarını kapsayan araştırmasına dâhil ettiği 147 çalışmayı konu, tezlerin yayın yılı, beceri alanı ve ele aldığı yöntemle göre çeşitli başlıklar altında tasnif ederek incelemiştir. Bu çalışmada 136 betimsel, 11 deneysel yöntemle hazırlanan tez ve en çok dil bilgisi incelemeleri ile yabancılara Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan çalışmaların olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ercan (2014) tarafından yapılan ve 1989-2013 yıllarını kapsayan çalışmada eğitim düzeyi, yıl,

üniversite, ana bilim dalı, danışman, konu alanı, yöntem, çalışma grubu, örneklem seçim tekniği, veri toplama araçları, veri çözümleme biçimleri ve sunulan öneriler şeklindeki başlıklarla detaylı bir inceleme gerçekleştirilmiştir. Ercan'ın yaptığı çalışmada 49 tezin yöntemi belirtilmemişken 17 tezin nitel yöntemle hazırlandığı ve toplamda 118 tezin incelendiği sonucuna varılmıştır. Yine bu tezlerden en çok dil bilgisi öğretimi ve materyal hazırlama konularının ön planda olduğu neticede görülmektedir.

Türkben (2018) 1985- 2017 yılları arasında yapılan tezleri değerlendirdiği çalışmasında 280 tezi yıl, üniversite, enstitü, konu alanları, araştırma yöntemleri, veri toplama araçları ile veri analiz teknikleri gibi farklı başlıklar altında sınıflandırarak değerlendirmelerde bulunmuştur. Türkben'in çalışmasında konu dağılımına bakıldığında en fazla çalışmanın ders kitabı incelemeleri ve dil bilgisi öğretimine yönelik yapıldığı bununla birlikte nitel yöntemle 180 tez, nicel yöntemle 74 tezin hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Baki (2019) araştırmasında 1994- 2017 yılları arasında yapılan erişime açık 184 lisansüstü tezi yedi başlık altında oluşturduğu yayın sınıflama formu kullanarak incelemiştir. Bu tezlerde en çok kullanılan yöntemin 99 tez ile nicel yöntem, 40 tez ile nitel yöntem olduğu neticesine varılmıştır.

Çelebi, Ergül, Usta ve Mutlu (2019) çalışmalarında 2009-2019 yılları arasında yapılan 55 lisansüstü tezi yıllara göre dağılımı, tez türüne göre dağılımı, enstitü türüne göre dağılımı, üniversiteye göre dağılımı, hedef kitleye göre dağılımı, yöntemle göre dağılımı, tez konularına göre dağılımı şeklinde tasnif ederek değerlendirmiştir. Bu çalışmada en fazla nitel yöntemin kullanıldığı nicel ve karma yöntemin aynı oranda ikinci sırada yer aldığı görülmekle birlikte en fazla kitap setlerinin incelendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Maden ve Önal (2021) yabancılara Türkçe öğretimi alanında 2015-2020 yılları arasında hazırlanmış olan 540 yüksek lisans ve doktora tezini yıl, tür, üniversite, konu, yöntem, veri toplama araçları ve örneklem başlıkları altında tez sınıflama formuna kodlayarak incelemişlerdir. Yapılan çalışmada 366 teze en fazla nitel yöntemin kullanıldığı ve en çok söz varlığı ve yazma eğitimi ile ilgili konuların çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Söz konusu araştırmalar yabancılara Türkçe öğretimindeki yüksek lisans ve doktora tezlerindeki eğilimleri belirlemek amacıyla genellikle farklı başlıklarla kategorize edilerek hazırlanmış tez sınıflama formları kullanılarak alanda yapılan çalışmalarını inceleme odaklıdır. Araştırmalarda lisansüstü tezlerin seçilmesindeki nedenlerden biri alanyazındaki boşlukları ya da yığılmaları tespit etmeye yönelik olup ihtiyaç duyulan konulara yönelmek ve üniversitelerin ilgili programlarında konuyla ilgili nitelikli bilimsel araştırmalara ortam hazırlamaktır. Dolayısıyla ortaya konan ürünlerin geçerli ve güvenilir olması için bilimsel olması gerekmektedir. Bilimsel araştırma, sosyal ve fiziksel fenomenalar hakkında bilimsel bilgi elde etmek için sistematik, planlı ve bazen de kontrollü olarak yapılan bir çalışmadır (Ekiz, 2003). Balcı'nın (2021) McMillan ve

Schumacher'den (1984) naklettiğine göre bilimsel araştırma belli amaçlarla ve sistemli süreçler yoluyla veri toplama ve toplanan verilerin analizi olarak tanımlanabilir. Buna göre araştırma yöntemi, araştırma desenini de ifade eder. O halde bir anlamda araştırma, araştırma yöntembilimi ve araştırma deseni aynı anlama gelir. Araştırma, akademik bir çalışma alanı olmaktan çok, çalışmanın nasıl yapılacağı ile ilgili bir sanat olarak algılanabilir.

Yapılan çalışmalarda araştırma yönteminin ortaya konulması, araştırmanın nasıl yapıldığı ne gibi bir süreçten geçtiğiyle ilgili bilgi vermesi bakımından ve bu tarz çalışmaları yaparken tasnif etme durumunu kolaylaştırdığından önemlidir. Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili ortaya konan tezlere bakıldığında, çalışmaların büyük oranda nitel yöntemlerle ele alındığı dikkat çekmektedir.

Nitel ya da nicel araştırmaları planlarken bize yol gösteren en temel başlangıç, araştırmak istenilen konudur. Amacına uygun olan yöntemi seçmek araştırma için oldukça önemlidir. Nitel araştırmalar psikolojik ölçümler ve sosyal olaylarla ilgili nicel araştırma yöntemlerine göre daha derinlemesine bilgi sağlar ve nitel araştırmalar geleneksel araştırma yöntemleriyle ifade edilmesi zor olan sorulara cevap bulmak için gereklidir (Büyüköztürk vd., 2019). Bu nedendir ki alanyazınla ilgili yapılan çalışmalarda doğal ortamında doğrudan veri toplamanın mümkün olduğu ve araştırmacıya kendi bakış açısı ve deneyimlerini sunma imkânı da veren bu yöntem çeşidi çokça tercih edilmiştir. Öte yandan nicel araştırmalarda araştırmacı ön bilgilerinden, duygularından ve değerlerinden sıyrılmış olarak olguya bakar. Bilgide öncelik olgudur ve olgu olmadan herhangi bir bilgi elde edilemez. Buna göre nicel araştırmalarda önce olgu sonra kuram- kuramca (paradigma) gelir. Bu tür araştırmalarda kuram/ kavram ilişkisi genellikle doğrulayıcı ya da yanlışlayıcıdır. Araştırma verilerinin doğası güçlü ve güvenilirdir bu nedenle veriler genellenebilir (Sönmez ve Alacapınar, 2019).

Bu çalışmada yabancılara Türkçe öğretimi alanında nicel yöntemlerle hazırlanan lisansüstü tezler belirli başlıklar altında kodlanarak tasnif edilmiştir. Böylelikle alanda yapılmak istenen çalışmalara fikir vereceği ve özgün ürünler yapılmasına katkı sunacağı düşünülmektedir.

1.1 Amaç

Araştırmanın amacı son on yıl içinde alanyazında yapılmış olan Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında nicel araştırma yöntemi kullanılarak hazırlanan lisansüstü tezleri çeşitli özelliklerine göre çok boyutlu incelemek ve bu çalışmalardaki eğilimleri tespit ederek alana katkı sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda 2011- 2020 yıllarını içeren araştırma kapsamında şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemi kullanılarak hazırlanan lisansüstü tezlerin diğer bilimsel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan tezlere ve yıllara göre dağılımı nasıldır?

2. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel yöntemlerle hazırlanan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı nasıldır?
3. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemi kullanılarak hazırlanan lisansüstü tezlerin konulara göre dağılımı nasıldır?
4. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemi kullanılarak hazırlanan lisansüstü tezlerin yöntemsel özelliklere göre (araştırma deseni, örneklem seçim yöntemi, örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri) dağılımı nasıldır?
5. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemi kullanılarak hazırlanan lisansüstü tezlerin hedef kitleye göre dağılımı nasıldır?
6. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemi kullanılarak hazırlanan lisansüstü tezlerde hedef kitlenin örneklem grubu büyüklüğüne göre dağılımı nasıldır?
7. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemi kullanılarak hazırlanan lisansüstü tezlerde kullanılan desenlerin örneklem büyüklüğüne göre dağılımı nasıldır?
8. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemi kullanılarak hazırlanan lisansüstü tezlerde desenlerin tez türlerine göre dağılımı nasıldır?

2. YÖNTEM

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama araştırması, bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin veya ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre görece daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalardır (Büyüköztürk vd., 2019).

2.1 Veri Toplama Aracı

Araştırma, 2011-2020 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında nicel yöntemlerle hazırlanan lisansüstü tezler oluşturmaktadır. YÖK Tez Merkezi'nde taranan ve ulaşılabilir konumda olan 97 nicel yöntemle hazırlanan lisansüstü tez, çalışma kapsamında incelenerek elde edilen bulgu ve sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmada, tez sınıflama formu oluşturulmuş ve elde edilen veriler form aracılığıyla tasnif edilmiştir. Form; tez adı, yayın yılı, tez konusu, araştırma deseni, örneklem seçim yöntemi, örneklem grubu büyüklüğü, veri toplama araçları, veri analiz yöntemi, hedef kitle olmak üzere dokuz başlık altında tasnif edilmiş toplanan veriler, formdaki başlıkların altına kodlanmıştır.

2.2 Verilerin Analizi

Araştırmada tez sınıflama formuna kodlanarak elde edilen verilerin analizinde, içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi elde edilen verilerin ve buna ek olarak belirlenen bazı temalar ve söz konusu temalar arası ilişkilerin analizini bir araya getirerek okuyucuya yardımcı olacak şekilde aktarılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). İçerik analizi, tümevarımcı bir analiz türü olması sebebi ile

araştırılan olgu veya olayın kökenlerine odaklanır. Kodlama yoluyla verilerin altında yatan kavramlar ve bu kavramlar arasındaki ilişkiler ortaya çıkarılır (Baltacı, 2017). Verilerin analizinde tezlerdeki konu dağılımı tespit edilirken tezlerin başlıklarından ve tezlerde geçen anahtar sözcüklerden istifade edilmiştir. Çalışmanın güvenilirliğini ve dolayısıyla geçerliğini sağlamak amacıyla veri seti üç uzman tarafından sınıflama formuna kodlanmış ve üç kodlama arasındaki tutarlılık Miles ve Huberman formülüne göre .90 olarak hesaplanmıştır. Buna göre formun güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır.

3. BULGULAR

3.1 Birinci Alt Probleme Dair Bulgular

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemleri kullanılarak hazırlanan tezlerin diğer bilimsel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan tezlere ve yıllara göre dağılımı Tablo 1’de göstermiştir.

Tablo 1.

Nicel Tezlerin Diğer Araştırma Yöntemleriyle Hazırlanan Tezlere ve Yıllara Göre Dağılımları

Yıllar	Nicel		Nitel		Karma		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
2011	2	0.34	13	2.24	2	0.34	17	2.94
2012	3	0.51	15	2.59	1	0.17	19	3.28
2013	6	1.03	10	1.73	3	0.51	19	3.28
2014	7	1.21	23	3.97	5	0.86	35	6.05
2015	5	0.86	28	4.84	10	1.73	43	7.43
2016	8	1.38	28	4.84	12	2.07	48	8.30
2017	6	1.03	26	4.49	16	2.76	48	8.30
2018	17	2.94	60	10.38	20	3.46	97	16.78
2019	31	5.36	112	19.37	26	4.49	169	29.23
2020	12	2.07	51	8.82	20	3.46	83	14.35
Toplam	97	16.78	366	63.32	115	19.89	578	100

Tablo 1’e göre 2011-2020 yılları arasında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında toplam 578 tez üretilmiştir. Bu tezlerin yüzde 16.78’i nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılmıştır. Belirtilen yıllarda en az nicel araştırma yöntemleri, en çok nitel araştırma yöntemleri kullanılarak lisansüstü tez üretilmiştir. 2019 yılı alanda en çok tezin üretildiği yıl olarak görülmektedir ve aynı yılda yine nicel araştırma yöntemleri kullanılarak hazırlanan tez sayısı da diğer yıllara göre daha çoktur. Alanda en az tezin 2011 yılında yapıldığı anlaşılmaktadır. Yıllara göre tablo genel bir değerlendirmeye tabi tutulduğunda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında son yıllarda daha çok tezin üretildiği yorumu

da yapılabilir. Nicel araştırma yöntemleri kullanılarak hazırlanan tezlerde de aynı durum söz konusudur.

3.2. İkinci Alt Probleme Dair Bulgular

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel yöntemlerle hazırlanan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2.

Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Yıllar	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
2011	1	1.03	1	1.03	2	2.06
2012	2	2.06	1	1.03	3	3.09
2013	6	6.18	-	-	6	6.18
2014	7	7.21	-	-	7	7.21
2015	3	3.09	2	2.06	5	5.15
2016	7	7.21	1	1.03	8	8.24
2017	6	6.18	-	-	6	6.18
2018	14	14.32	3	3.09	17	17.52
2019	26	26.80	5	5.15	31	31.95
2020	11	11.34	1	1.03	12	12.37
Toplam	83	85.56	14	14.43	97	100

Tablo 2 incelendiğinde 2011-2020 yılları arasında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemleri kullanılarak 97 tez üretildiği görülmektedir. Yapılan tezlerin büyük oranda (%85.56) yüksek lisans tezlerinden oluştuğu dikkat çekmektedir. Buna göre doktora tezlerinin sayısı yüksek lisans tezlerinden daha azdır. Tabloya göre nicel yöntemlerle en çok 2019, en az 2011 yılında lisansüstü tez ortaya konmuştur. 2019 yılında hem yüksek lisans hem de doktora tezlerinin diğer yıllara göre daha çok olduğu görülmektedir. Tablo değerlendirildiğinde bazı yıllarda (2013, 2014, 2017) doktora tezlerinde nicel araştırma yöntemlerinin kullanılmadığı anlaşılır. Yüksek lisans tezleri açısından bakıldığında ise nicel yöntemler kullanılarak her yıl tez hazırlandığı anlaşılmaktadır.

3.3 Üçüncü Alt Probleme Dair Bulgular

Tablo 3’te yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı görülmektedir.

Tablo 3.

Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

Tez Konusu	f	%
Dil öğreniminde duyuşsal özellikler	18	18.55
Yaklaşım, yöntem veya modelin yazma becerisine etkisi	10	10.30
Sözcük öğretimi	7	7.21
Dil ihtiyaç analizi	6	6.18
Dil öğrenenlerin kullandığı stratejiler	6	6.18
Ölçme değerlendirme	5	5.15
Dil bilgisi öğretimi	4	4.12
Öğrencilerin dil eğitimine yönelik görüşleri	3	3.09
Yaklaşım, yöntem veya modelin konuşma becerisine etkisi	3	3.09
Dil öğretim sürecinin değerlendirilmesi	3	3.09
Dil öğrencilerinin duyuşsal özellikleri	2	2.06
Tez Konusu	f	%
Söz edimi	2	2.06
Yazma becerisi ve duyuşsal özellik ilişkisi	2	2.06
Dil öğretiminde kullanılan yöntem veya tekniklerin değerlendirilmesi	2	2.06
Teknoloji kullanımının dil eğitimine etkisi	2	2.06
Metin yeterliliği ve seviye tespiti	2	2.06
Metin düzenlemelerin okuma becerisine etkisi	2	2.06
Öğrencilerin dil öğrenim sürecinde karşılaştıkları zorluklar ve sorunlar	2	2.06
Üst bilişsel okuma stratejileri	1	1.03
Öğrenci yeterlilikleri	1	1.03
Etkinlik geliştirme	1	1.03
Duyuşsal özellikler ve okuma becerisi ilişkisi	1	1.03
Yaklaşım, yöntem veya modelin kelime öğrenimine etkisi	1	1.03
Dil yeterliliği ve sosyo-kültürel uyum ilişkisi	1	1.03
Dil eğitimine yönelik materyal kullanımı	1	1.03
Yazma becerisi ve metinsellik ölçütlerinin değerlendirilmesi	1	1.03
Dil becerileri ve duyuşsal özellik ilişkisi	1	1.03
Öğrencilerin dil eğitimi bağlamında türkiye algısı	1	1.03
Yaklaşım, yöntem veya modelin dil becerilerine etkisi	1	1.03
Dil öğretiminde karşılaşılan güçlükler	1	1.03
Dil becerilerini geliştirmede öykü kullanımı	1	1.03

Televizyon programlarının dil becerilerinin gelişimine etkisi	1	1.03
Öğrenci metinlerinin incelenmesi	1	1.03
Deyim ve atasözü öğretimi	1	1.03

Tablo 3'e bakıldığında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında 2011-2020 yılları arasında nicel yöntemlerle hazırlanan tezlerin 34 farklı konu üzerinde yapıldığı görülür. Araştırmacılar en çok dil öğreniminde duyuşsal özellikler (%18.55) üzerinde durmuşlardır. Bu konuyu yaklaşım, yöntem veya modelin yazma becerisine etkisi (%10.30) ve sözcük öğretimi (%7.21) konuları takip etmektedir. Sadece bir kez çalışılan 16 farklı konu bulunduğu da tablodan anlaşılmaktadır. Dil becerileri üzerine yapılan çalışmalara bakıldığında araştırmacıların daha çok yazma becerisine eğildiği görülmektedir.

3.4. Dördüncü Alt Probleme Dair Bulgular

Dördüncü alt problemde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemleriyle hazırlanan tezlerde yöntemsel özellikler (araştırma deseni, örneklem seçim yöntemi, örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri) açısından nasıl bir dağılımın olduğu değerlendirilmiştir. Bu bağlamda ilk olarak tezlerin kullanılan desenlere göre dağılımı incelenmiştir.

Tablo 4 tezlerin desenlerine göre dağılım oranlarını göstermektedir.

Tablo 4.

Tezlerin Desenlere Göre Dağılımları

Araştırma Deseni	f	%
Tarama	46	47.42
DeneySEL	36	37.11
Korelasyonel	2	2.06
Belirtilmeyenler	13	13.40
Toplam	97	100

Tablo 4'e göre alanda üretilen nicel tezlerde deneySEL, tarama ve korelasyonel desenlerin kullanıldığı görülmektedir. Tezlerin daha çok tarama deseni (%47.42) kullanılarak hazırlandığı, korelasyonel desenlerin (% 2.06) ise en az kullanılan desen olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca desen bilgisinin yer almadığı tezlerin olduğu ve bu tezlerin oranının %13.40'a denk geldiği de tablodan anlaşılmaktadır.

Tezlerde kullanılan örneklem seçim yöntemleri Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5.

Tezlerin Örneklem Seçim Yöntemine Göre Dağılımı

Örneklem Seçim Yöntemi	f	%
Basit seçkisiz örnekleme	24	24.74
Uygun örnekleme	7	7.21

Kolay ulaşılabilir örnekleme	3	3.09
Amaçlı örnekleme	3	3.09
Küme örnekleme	2	2.06
Evren	9	9.27
Belirtilmeyen	49	50.51

Tablo 5 incelendiğinde lisansüstü tezlerde beş farklı örnekleme seçimi yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Bu yöntemlerden basit seçkisiz örnekleme yönteminin (%24.74) diğer yöntemlere göre daha çok kullanıldığı anlaşılmaktadır. Küme örnekleme (%2.06) diğer örnekleme seçimi yöntemlerine göre daha az kullanılmıştır. Tabloya göre tezlerin %50.51'inde örnekleme seçimi yöntemine yer verilmemiştir. Tezlerde evrene ulaşıldığını ifade edenlerin oranı ise %9.27'dir.

Örnekleme büyüklüğüne göre tezlerin dağılımı Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6.

Tezlerin Örnekleme Grubu Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Örnekleme Grubu Büyüklüğü	f	%
0-30	21	21.64
31-60	17	17.52
61-90	10	10.30
91-120	10	10.30
121-150	8	8.24
151-200	15	15.46
201-300	10	10.30
301-600	5	5.15
601-700	1	1.03

Tablo 6 yorumlandığında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel yöntemlerle yapılan tezlerde en çok çalışmanın 0-30 kişiden oluşan örnekleme grupları (%21.64) üzerinde yapıldığı anlaşılmaktadır. Tabloda 601-700 kişiden oluşan örnekleme grupları kullanılarak sadece bir çalışma yapıldığı görülmektedir. Genel olarak bakıldığında ise küçük örnekleme gruplarının tezlerde daha fazla kullanıldığı söylenebilir.

Tablo 7'de tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına dair bulgulara yer verilmiştir. ,

Tablo 7.

Kullanılan Veri Toplama Araçlarına Göre Tezlerin Dağılımı

Veri Toplama Araçları	f	%
Ölçek	40	41.23
Anket	30	30.92
Bilgi formu	33	34.02
Veri Toplama Araçları	f	%
Başarı testi	21	21.64
Kişilik/Algı/Tutum/İlgi/Yetenek testleri	4	4.12
Diğer	11	11.34

Nicel araştırma yöntemleriyle hazırlanan tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına yer veren Tablo 7'ye göre ölçeklerin (%41.23) diğer araçlara göre daha çok kullanıldığı anlaşılmaktadır. Ölçeklerden sonra bilgi formu (%34.02) ve anketin (%30.92) geldiği görülmektedir. Veri toplama aracı olarak kişilik/algı/tutum/ilgi/yetenek testleri (%4.12) en az kullanılan araçlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kullanılan veri analiz yöntemlerine göre tezlerin dağılımlarına Tablo 4.5.'te yer verilmiştir.

Tablo 8.

Veri Analiz Yöntemlerine Göre Tezlerin Dağılımı

Veri Analiz Yöntemleri	f	%	
Betimsel	Frekans, Yüzde, Aritmetik Ortalama, Standart Sapma, Mod, Ortanca, Çarpıklık, Basıklık	32	32.98
	Parametrik Testler (Anova, T Testi, Pearson Korelasyon, Regresyon, Manova, Ancova)	67	69.07
Kestirimsel	Nonparametrik Testler (Ki-Kare, Wilcoxon, Mann-Whitney U, Spearman Korelasyon, Friedman, Kruskal Wallis)	35	36.08

Tablo 8'den anlaşılacağı üzere tezlerde betimsel ve kestirimsel istatistikler kullanılmıştır. Kestirimsel istatistiklerin çalışmalarda daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Çalışmalarda parametrik testlerin (%69.07) nonparametrik testlere (%36.08) nazaran daha çok kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca tabloda analiz yöntemlerinin birlikte kullanıldığı tezlerin olduğu çıkarımı da yapılabilmektedir.

3.5. Beşinci Alt Probleme Dair Bulgular

Tablo 9'da tezlerde üzerinde durulan hedef kitlelerin dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 9.

Hedef Kitlelere Göre Tezlerin Dağılımı

Hedef Kitle	f	%
Türkiye'deki yabancı lisans öğrencileri	71	73.19
Türkiye dışında Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler	12	12.37
Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler ve Türk öğrenciler	4	4.12
Öğretmenler	4	4.12
Öğretim elemanları	3	3.09
Türkçe öğretmenliği bölümü öğrencileri	1	1.03
Türkiye'deki yabancı ilkokul öğrencileri	1	1.03
Tek dilli ve çok dilli öğrenciler	1	1.03

Tablo 9'a göre yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde nicel yöntemlerle hazırlanmış tezlerin hedef kitlelerini 8 farklı grup oluşturmaktadır. Yapılan tezler, Türkiye'ye gelen yabancı lisans öğrencileri (%73.19) üzerine yoğunlaşmaktadır. İkinci sırada ise Türkiye dışında Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin (%12.37) geldiği görülmektedir. Üzerinde sadece bir çalışma yapılan 3 farklı hedef kitlenin olduğu da tablodan anlaşılmaktadır.

3.6. Altıncı Alt Probleme Dair Bulgular

Bu alt problemde üzerinde tez yapılan hedef kitlelerin örneklem gruplarının büyüklüklerine göre dağılımı incelenmiştir. Tablo 10'da hedef kitlelerin örnek gruplarının büyüklüğüne göre dağılımı görülmektedir.

Tablo 10.

Hedef Kitlenin Örneklem Grubu Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Hedef kitle	Örneklem Grubu Büyüklüğü								
	0-30	31-60	61-90	91-120	121-150	151-200	201-300	301-600	601-700
Türkiye'deki yabancı lisans öğrencileri	19	14	7	3	5	12	6	4	1
Türkiye dışında Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler		1	2	5	3	1			

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler ve Türk öğrenciler	1	1		2	
Öğretmenler	1		1	1	1
Öğretim elemanları	1			2	
Türkçe öğretmenliği bölümü öğrencileri				1	
Türkiye'deki yabancı ilkokul öğrencileri	1				
Tek dilli ve çok dilli öğrenciler			1		

Tablo 10 yorumlandığında Türkiye'deki yabancı lisans öğrencileri üzerine her örneklem büyüklüğünde tez çalışması yapıldığı görülür. Aynı zamanda Türkiye'deki yabancı lisans öğrencileri üzerinde en çok tez üretilen hedef kitledir. Bu kitle üzerinde çalışılırken daha çok 0-30 kişiden oluşan örneklem grupları kullanılmıştır. Bu büyüklükteki örneklem gruplarının Türkçe öğretmenler üzerinde yapılan tezlerde de tercih edildiği görülmektedir. 601-700 kişiden oluşan örneklem büyüklüğünde ise bütün hedef kitleler göz önüne alındığında sadece bir tez üretildiği ve bunun da yabancı lisans öğrencileriyle yapıldığı görülür. Türkiye dışında Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin hedef kitle olarak seçildiği tezlerde beş farklı örneklem grubu büyüklüğünün olduğu, bu hedef kitle üzerinde çalışmalar yapılırken daha çok 91-120 kişiden oluşan örneklem gruplarının kullanıldığı görülmektedir.

3.7. Yedinci Alt Probleme Dair Bulgular

Tablo 11, tezlerde kullanılan desenlerin örneklem gruplarının büyüklüğüne göre dağılımını göstermektedir.

Tablo 11.

Desenlerin Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Desenler	Örneklem Grubu Büyüklüğü								
	0-30	31-60	61-90	91-120	121-150	151-200	201-300	301-600	601-700
Deneysel	19	10	3	1	1	1		1	
Tarama	1	4	4	7	7	11	8	3	1
Korelasyonel			1	1					
Belirtilmeyenler	1	3	2	1		1	4	1	

Tablo 11'e göre tarama deseninin kullanıldığı tezlerde her örneklem grubu büyüklüğünü görmek mümkündür. Anlaşılacağı üzere en büyük örneklem grubunun tarama çalışmalarında kullanıldığı, tarama deseniyle yapılan tezlerin diğer desenlerle yapılan tezlere göre daha büyük gruplarla yürütüldüğü görülmektedir. Ayrıca tabloya göre tarama desenlerinde 151-200 kişilik örneklem gruplar üzerinde daha çok çalışıldığı yorumu da yapılabilir. Deneysel çalışmalarda 60 kişiye kadar olan örneklem gruplarının daha fazla kullanıldığı, çok büyük örneklem gruplarının pek kullanılmadığı anlaşılmaktadır. Korelasyonel araştırma deseninin ise sadece 2 kez kullanıldığı ve bu çalışmalarda 61-120 kişiden oluşan grupların tercih edildiği görülmekle birlikte bu gruplarda her desene tez üretildiği görülmektedir. Nicel yöntemlerle hazırlanan ancak modelin belirtilmediği tezlerde ise en küçük örneklem grubu 0-30 kişilik, en büyük örneklem grubu ise 301-600 kişiden oluşan gruptur. Desenler açısından genel olarak bakıldığında 0-30 kişiden oluşan örneklem gruplarının daha çok kullanıldığı görülmektedir.

3.8. Sekizinci Alt Probleme Dair Bulgular

Tablo 12'de alanda hazırlanan tezlerin türlerine göre desen dağılımı görülmektedir.

Tablo 12.

Tez Türlerinin Desenlere Göre Dağılımı

Araştırma Deseni	Tez Türü	
	Yüksek Lisans	Doktora
Tarama	39	7
Deneysel	31	5
Korelasyonel	2	-
Belirtilmeyenler	11	2

Tablo 12'ye göre hem yüksek lisans hem de doktora tezlerinde tarama deseni diğer desenlere göre daha fazla kullanılmıştır. Yüksek lisans tezlerinde tarama desenlerinden sonra deneysel desenlerin geldiği görülmektedir. Aynı durum doktora tezlerinde de geçerlidir. Korelasyonel araştırma yöntemleri sadece

yüksek lisans tezlerinde kullanılmıştır. Yüksek lisans tezlerinde desen bilgisi verilmeyenlerin doktora tezlerine nazaran daha fazla olduğu da bir başka yorum olarak yazılabilir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

4.1 Sonuç ve Tartışma

Yabancılar Türkçe öğretmek için tarihî süreç içerisinde pek çok eser yazılmıştır. Ancak yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların tarihi çok eskilere dayanmamaktadır. Alanda yapılan tezlere bakıldığında ise son yıllarda nicelik anlamında ciddi bir artış olduğu görülmektedir. Bu çalışmada 2011-2020 yılları arasında yani son on yıl olarak da ifade edilebilecek bir süreçte yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemleriyle hazırlanan lisansüstü tezlerdeki eğilimlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan taramada toplam 597 teze ulaşılmış, bu tezlerin 97'sinin nicel araştırma yöntemleriyle hazırlandığı görülmüştür. Nicel araştırma yöntemleriyle hazırlanan tezlerin oranı %16,26'dır. Bu oran ise diğer araştırma yöntemleriyle yani nitel ve karma yöntemlerle hazırlanan tezlerle karşılaştırıldığında en düşük orana denk gelmektedir. Yapılan çalışmayla alanda en çok nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı görülmüştür.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemleriyle hazırlanan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde en çok 2019, en az 2011 yılında üretimin olduğu görülür. Alanda üretilen tezlere genel olarak bakıldığında son yıllarda sayıca artışın olduğu anlaşılmaktadır. Maden ve Önal (2021) yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hazırlanan tezleri incelediği çalışmada paralel sonuçlara ulaştığı görülmektedir.

Alanda nicel yöntemlerle hazırlanan tezlerin türlere göre dağılımı incelendiğinde yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerine göre daha çok olduğu görülmektedir. Toplamda 83 yüksek lisans tezi hazırlanırken doktora tezlerinin sayısı 14 olarak tespit edilmiştir. Yüksek lisans tezlerinin ezici bir oranda olduğu görülmektedir. Bunda alandaki akademik çalışmaların yeni olması, alandaki uzmanların ve lisansüstü programların az olması gibi sebepler etkili olabilir. En çok 2019 yılında yüksek lisans tezi üretilmiştir. Doktora düzeyine bakıldığında yine aynı yılda daha fazla tez hazırlandığı görülür. 2011-2020 yılları arasında her yıl yüksek lisans tezinin yapıldığı da yapılan çalışma sonucunda tespit edilmiştir. Ancak doktora düzeyi tezlere bakıldığında 2013,2014 ve 2017 yıllarında nicel yöntemlerle tez hazırlanmadığı anlaşılmaktadır.

Alanda nicel yöntemlerle yapılan lisansüstü tezlerde 34 farklı konu üzerinde çalışıldığı tespit edilmiştir. Konu olarak dil öğreniminde duyuşsal özelliklerin çalışıldığı tezler sayıca daha fazladır. Bu tezleri yaklaşım, yöntem veya modelin yazma becerisine etkisi ve sözcük öğretimi konuları üzerine yapılan tezler takip etmektedir. Sadece bir kez çalışılan konuların olduğu da görülmüştür. Dil becerileri açısından bakıldığında yazma becerisi üzerinde daha fazla durulan beceridir. Dinleme becerisinin diğer becerilere nazaran ihmal edildiği de tezlerin konularına bakıldığında anlaşılmaktadır. Büyükkiz (2014) çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan tezlerde yazma becerisinin en çok çalışılan beceri olduğu, dinleme ve konuşma becerilerinin üzerinde durulmadığını ifade etmiştir. Boyacı ve Demirkol (2018) ise yaptıkları çalışmada Türkçe eğitimi alanında doktora tezlerini incelemiş, tezlerde dinleme ve konuşma becerilerinin daha az çalışıldığını belirtmişlerdir.

Yapılan bu çalışmada alanda nicel yöntemlerle hazırlanan tezlerde tarama, deneysel ve korelasyonel araştırma olmak üzere 3 farklı desenin kullanıldığı tespit edilmiştir. Tarama deseni hem yüksek lisans

hem de doktora tezlerinde diğer desenlere nazaran daha fazla kullanılmıştır. Deneysel desenler ise ikinci sırada gelmektedir. Yüksek lisans tezlerinde korelasyonel araştırma yönteminin de kullanıldığı görülmektedir. Tezlerde desen durumları araştırılırken desen bilgisinin verilmediği tezlerin olması dikkat çekici bir noktadır. Yüksek lisans tezlerinde 11, doktora tezlerinde ise 2 tezin desen bilgisi verilmemiştir. Bu tezlerde sadece nicel yöntemlerin kullanıldığı ifade edilmiştir. Baki (2019) yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine yaptığı çalışmada tarama deseninin daha çok kullanıldığı, deneysel desenlerin ikinci sırada geldiği tespitinde bulunmuştur. Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013) da yaptıkları çalışmada Türkçe eğitimi alanında yapılan çalışmalarını incelemiş, tarama desenlerinin daha çok kullanıldığını, deneysel çalışmaların sonrasında geldiğini ifade etmiştir. İfade edilen çalışmalardan elde edilen sonuçlar yapılan bu çalışma sonuçlarıyla paralellikler göstermektedir.

Tezlerde örneklem seçim yöntemleri açısından çeşitlilik görülmektedir. Basit seçkisiz örnekleme yöntemi tezlerde en çok kullanılan örneklem seçim yöntemidir. Sonrasında uygun örnekleme ve kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemleri gelmektedir. Dikkatleri celbeden bir nokta tezlerin oranı %50.51'inde örneklem seçim yöntemlerinin belirtilmemesidir. Örneklem seçiminde güvenilir bir sürecin yürütülüp yürütülmediği bu noktada sorgulanabilir. Eyüp (2020) yaptığı çalışmada bu bulguyla benzer sonuçlara ulaşmış, duruma eleştirel bir yaklaşım sergilemiştir.

Tezlere örneklem gruplarının büyüklüğü açısından bakıldığında nispeten küçük gruplar üzerinde çalışmaların daha fazla yürütüldüğü söylenebilir. En küçük örneklem grubu olan 0-30 kişilik gruplar üzerinde 21 tez yapılırken, 601-700 kişilik en büyük grupta ise sadece 1 tez yapıldığı görülmektedir. Tarama yöntemiyle hazırlanan tezlerin diğer desenlerle hazırlanan tezlere göre daha büyük örneklem grupları üzerinde gerçekleştirildiği çalışma sonucunda anlaşılmıştır. Aynı zamanda tarama çalışmalarının her büyüklükteki örneklem grupları üzerinde yürütüldüğü de görülmüştür. Deneysel desenle hazırlanan tezlere bakıldığında 0-30 kişilik örneklem gruplarının daha çok kullanıldığı görülür. Türkben'in (2018) yaptığı çalışma incelendiğinde benzer sonuçlara ulaştığı anlaşılmıştır.

Ölçek lisansüstü tezlerde en çok kullanılan veri toplama aracıdır. Tezlerin % 41.23'ünde ölçek kullanıldığı tespit edilmiştir. Ölçekleri anket, form ve testler takip etmektedir. Maden ve Önal (2021) yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yaptıkları çalışmada benzer sonuçlara ulaşmış, nicel çalışmalarda en çok ölçek, form ve testlerin kullanıldığını ifade etmişlerdir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel yöntemlerle yapılan tezlerde anlam çıkartıcı istatistiklerin yani kestirimsel istatistiklerin daha fazla kullanıldığı tespit edilmiştir. Yapılan kestirimsel istatistiklerde ise daha çok parametrik testler kullanılmıştır. Yapılan çalışmayla betimsel istatistiklerin kestirimsel istatistiklere nazaran daha az kullanıldığı görülmüştür. Ayrıca betimsel ve kestirimsel analizlerin birlikte kullanıldığı tezler de vardır.

Üzerinde tez üretilen hedef kitlelere bakıldığında üniversitelerin bünyesindeki öğrenciler üzerinde bir yoğunlaşma olduğu tespit edilmiştir. Yurt dışında Türkçe öğrenenler üzerinde yapılan tezler sayı olarak ikinci sırada gelmektedir. Hedef kitleler incelenirken Türkçe öğretmeni adayları, yabancı ilkökul öğrencileri, tek ve çok dilli öğrenciler üzerinde ise sadece birer çalışma yapıldığı görülmüştür. Çelebi vd. (2019) alandaki tezleri incelediği çalışmasında aynı şekilde üstünde en çok çalışma yapılan hedef kitlenin yükseköğretimdeki yabancı öğrenciler olduğunu tespit etmiştir. Aynı zamanda ilkökul seviyesindeki yabancı öğrenciler üzerinde sadece bir çalışmanın yapıldığını da çalışmasında ifade etmiştir.

Tezler incelenirken Türkiye'deki yabancı lisans öğrencileri üzerinde en büyük örneklem grubuyla çalışıldığı ve bu tezde tarama deseninin kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca yabancı lisans

öğrencileriyle yapılan tez çalışmalarında her büyüklükte örneklem grubu kullanılmıştır. Yapılan çalışmada en küçük örneklem grupları 0-30 kişiden oluşmaktadır. Bu büyüklükteki örneklem gruplarının lisans öğrencileri ve dil öğretmenleri üzerine yapılan tezlerde kullanıldığı görülmüştür.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemleriyle yapılan tezlere genel olarak bakıldığında son yıllarda tez sayısının daha fazla olduğu görülür. Tezlerde pek çok farklı konu üzerinde durulduğu, konu olarak dil öğrenim sürecinde duyuşsal özellikler üzerinde bir yoğunlaşma olduğu anlaşılır. Tezlerde tarama deseni daha çok kullanılmıştır ve bu desende nispeten daha büyük örneklem gruplarıyla çalışılmıştır. Desen bilgisinin ve örneklem seçim yöntemlerinin belirtilmediği tezlerin olması eleştirilebilir bir nokta olarak dikkatleri çekmektedir. Tezlerde nispeten küçük örneklem grupları daha çok kullanılmıştır denilebilir. Ölçeklerin en çok kullanılan veri toplama aracı olduğu ve tezlerde veriler analiz edilirken parametrik testlerin daha çok kullanıldığı görülür. Tezlerin üniversite öğrencileri üzerinde odaklandığı da bir başka sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

4.2. Öneriler

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan çalışmalar incelenirken araştırma yöntemleri açısından bir çerçeve çizilerek bir yaklaşım sergilemek daha derin ve anlamlı bilgilerin edinilmesini, karşılaştırmalar yapılırken daha tutarlı sonuçlara ulaşılmasını sağlayacaktır. Çünkü her bilimsel araştırma yönteminin kendine has yaklaşımları ve metotları vardır. Yapılan çalışmada nicel araştırma yöntemleri temel alınarak bir çerçeve çizilmiştir. Bu açıdan alanda meta-analiz çalışmaları yapacak araştırmacılara da fikir verebileceği düşünülmektedir.

Ortaya konan tezlerde azımsanmayacak oranda örnekleme seçim yöntemlerinin, desen bilgisinin verilmemesi veya yetersiz bir şekilde ifade edilmesi dikkatleri bu noktalara yoğunlaştırmaktadır. Alanda yapılan tez çalışmaları incelendiğinde metodolojik özellikler açısından daha özenli olunması daha nitelikli tezlerin hazırlanmasını sağlayacaktır.

Alanyazında hazırlanan tezlerde daha çok tarama ve deneysel desenlerin kullanıldığı görülmüştür. Farklı desenlerle çalışmaların tasarlanması faydalı olabilir. Yapılan tezlerde disiplinlerarası bir yaklaşım sergilemek de farklı fikirlerin çıkmasını sağlayabilir.

Tezlerde bazı konularda ve becerilerde yoğunlaşma olduğu görülmüştür. Bir kez çalışılan konuların olduğu da çalışma sonucunda tespit edilmiştir. Bu sonuçlar göz önüne alınarak konu seçimlerinde daha farklı yaklaşımlar sergilenebilir. Çünkü tezlerden alana ciddi katkılarda bulunması beklenir.

Tezler incelendiğinde örgün eğitim içerisinde yabancılara Türkçe öğretimin temel alındığı görülmüştür. Örgün eğitim dışında yabancılara Türkçe öğretiminin nasıl gerçekleştirileceği üzerine çalışmalar yapılabilir. Teknoloji tabanlı öğretim sistemlerinin geliştirilmesi için farklı disiplinlerle ortaklaşa çalışmaların yapılması işlevsel anlamda alana katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Baki, Y. (2019). Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanındaki Araştırma Eğilimleri. *International Journal of Language Academy*, 7(3), 22-41.
- Bacı, A. (2021). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. (15. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Baltacı, A. (2017). Nitel Veri Analizinde Miles-Huberman Modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-15.
- Biçer, N. (2017) *Türkçe Öğretimi Tarihi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Boyacı, S. ve Demirkol, S. (2018). Türkçe Eğitimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 512-531.
- Büyükkikiz, K. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 203-213.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2019). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (27. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Çelebi, C., Ergül, E., Usta, B., ve Mutlu. M. (2019). Türkiye’de Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanmış Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Meta-Analiz Çalışması. *Temel Eğitim Dergisi*, 1(3), 39-52.
- Demircan, Ö. (1988). *Dünden Bugüne Türkiye’de Yabancı Dil*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Demircan, Ö. (1990). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Ekin Eğitim Yayıncılık.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metodlarına Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ercan, A. N. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretimi Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Değişkenler Açısından Analizi. *7. Uluslararası Türkçenin Eğitimi Öğretimi Kurultayı*, 19-21 Haziran, Muğla.
- Eyüp, B. (2020). Türkçe Öğretmenleri İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Eğilimleri: Bir içerik analizi (2000-2019). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 21, 536-558.
- Maden, S. ve Önal, A. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Araştırma Eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 42- 56
- McMillan, J. ve Schumacher, S. (1984). *Research in Education. A Conceptual Introduction*. Boston and Toronto: Little, Brown and Company.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2019). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (7. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şen, Ü. (Ed.). (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Türkben, T. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Yapılan Lisansüstü Çalışmaların Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2464-2479.
- Varışoğlu, B., Şahin, A. ve Gökteş, Y. (2013). Türkçe Eğitimi Araştırmalarında Eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1767-1781.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Summary

Foreign language teaching in Turkey Turkey's changing and developing position in the historical process, its reforms in the field of tourism and its vision on education have been effective in learning Turkish as a foreign language. This situation has also accelerated the studies on teaching and learning Turkish. In this context, many studies have been put forward about both instructors and learners, and many products have been put forward in the focus of the question of how Turkish can be taught in a more qualified way.

In an effort to find the answer to this question and to always achieve better, graduate programs have been opened in universities in order to conduct research on the subject, and research has gained momentum in this regard. In addition to the publications made in different ways individually and collectively, the theses prepared as research topics have contributed to the field in terms of shedding light on the subject.

Although the importance of foreign language learning shows its effect in every period, the first institutional step in teaching Turkish as a foreign language was taken with TÖMER, which was established within Ankara University in 1984. In the following years, it is seen that studies on teaching Turkish as a foreign language accelerated through universities with influence in many fields, Turkish Learning / Teaching, Research and Application Centers (TÖMER) and graduate programs such as master's and doctorate.

In this study, postgraduate theses prepared with quantitative methods in the field of teaching Turkish to foreigners were coded and classified under certain headings. Thus, it is thought that it will give an idea to the studies to be done in the field and contribute to the production of original products.

When the theses made with quantitative research methods in the field of teaching Turkish as a foreign language are examined in general, it is seen that the number of theses is higher in recent years. It is understood that many different subjects are focused on in the theses, and that there is a concentration on affective characteristics in the language learning process as a subject. Scanning design has been used more in theses and this design has been studied with relatively larger sample groups. The existence of theses in which pattern information and sample selection methods are not specified draws attention as a critical point. It can be said that relatively small sample groups were used more in theses. It is seen that scales are the most used data collection tool and parametric tests are used more when analyzing data in theses. Another result is that the theses focus on university students.

It has been observed that there is a concentration on some subjects and skills in the theses. It has been determined as a result of the study that there are subjects that have been studied once. Considering these results, different approaches can be exhibited in the selection of topics. Because theses are expected to make serious contributions to the field.

When theses are examined, it is seen that teaching Turkish to foreigners is based on formal education. Other than formal education, studies can be conducted on how to teach Turkish to foreigners. Working in partnership with different disciplines for the development of technology-based teaching systems can contribute to the field in a functional sense.